

K počátkům kutnohorské ražby tolarů Maxmiliána II. v roce 1573

Eduard ŠIMEK

 73, 2018, s. 174–179

Notes to the beginning of the thaler production under Maximilian II in Kuttenberg in 1573

The year 1573 undoubtedly represents one of the most important milestones in the Bohemian monetary history before the Thirty Years War. After many comments of various specialists and the ordinary public on the monetary code issued by Ferdinand I in 1561 (thalers of 28.93 g with quality of 895/1000 were replaced by 60-kreuzers of 24.62 g with quality of 931/1000), production of thalers and other denominations of the previous Bohemian monetary system (1547) was restored. Renewed production of the thalers and their fractions is documented by the Kuttenberg coin registers summarized in fourteen weekly reports between May and August 1573. At that time, 49,582 thalers, 7,480 half thalers and 4,369 quarter thalers were struck in the mint. Some 1,520 kg of minting metal (silver with admixture) were used. High priority production of the highest silver denominations was characteristic for the period when the 60-kreuzers were replaced by the newly re-introduced thalers.

 thaler; 1573; Maximilian II (1564–1576); Kutná Hora / Kuttenberg [CZ].

 tolar; 1573; Maxmilián II. (1564–1576); Kutná Hora.

Šedesátá a počáteční léta sedmdesátá 16. století byla obdobím, v němž se opakovaně ozývaly námitky a odmítavé postoje mincovních odborníků i veřejnosti k uplatňování mincovního řádu Ferdinanda I. z 1. srpna 1561, jímž byla nahrazena do té doby vydávaná vůdčí mincovní jednotka – tolar (hmotnost 28,93 g, jakost 895/1000), zlatníkem/60krejcarem (hmotnost 24,62 g, jakost 931/1000). Neúspěchu panovníkem prosazené změny si byla vědoma i česká komora, která doporučovala zavedení zlatníkové měny přehodnotit, když i říšští stavové přestali respektovat ustanovení říšského mincovního řádu z roku 1559. Koncem ledna 1573 český sněm dospěl k názoru, že nápravu poměrů by mohl přinést návrat k dříve platné tolarové měně. A neuplynuly ani dva měsíce a Maxmilian II. 17. března 1573 informoval českou komoru o svém souhlasu

* PhDr. Eduard ŠIMEK, CSc., Národní muzeum (Praha), simeked@seznam.cz. Předložená práce vznikla za finanční podpory Ministerstva kultury v rámci institucionálního financování dlouhodobého koncepčního rozvoje výzkumné organizace Národní muzeum (DKRVO 2018/24, 2019–2023/11.V.a, 00023272).

s obnovením ražby tolaru a ostatních nominálů české peněžní soustavy z roku 1547.¹ Rok 1573 se tak stal dalším periodizačním mezníkem českých mincovních dějin předbělohorské doby.

Výrobní činnost kutnohorské mincovny v tomto přelomovém období dokumentují jak písemně zachovaná mincovní (verková) registra,² tak vlastní mincovní materiál.³ Registra zaznamenávají ražbu vedoucích mincovních nominálů (zlatník/60krejcar, tolar) ve 34 týdnech prvních tří čtvrtin roku. Pro poslední čtvrtinu roku nejsou bohužel zachována. Ražba zlatníků se uskutečňovala bez přerušení ve 20 týdnech v lednu až květnu od neděle *In excelso* (11. ledna) do neděle *Benedicta* (17. května). Za tu dobu z mincovny vyšlo 42 928 zlatníků (60krejcarů), 5729 půlzlatníků (30krejcarů) a 2481 exemplářů 10krejcarů, celkem 51138 kusů mincí vyšších krejcarových hodnot, tj. v přepočtu produkce v hodnotě 19 802 kop 33 grošů 5 denárů českých. Průměrná týdenní hodnota vydaných 60, 30 a 10krejcarů se rovnala přibližně 990 kopám grošů českých, při čemž v prvních sedmi týdnech byla vždy nižší. Od osmého do sedmnáctého týdne a v devatenáctém a dvacátém týdnu byla naopak vyšší než 1000 kop grošů českých s maximem v devátém týdnu (neděle *Letare*, 1. března) 1975 kop 12 grošů 6 denárů českých. Počty kusů jednotlivých nominálů jednoznačně dokládají výraznou orientaci mincovny na ražbu vedoucího nominálu (zlatníku/60krejcaru), která představovala 83,94 %. Zastoupení 30krejcarů v celkové produkci jen mírně přesáhlo 10 procent (11,20 %) a podíl 10krejcarů byl nižší než 5 procent (4,55 %). Na zlatníky a jejich díly bylo zpracováno 1138 kg mincovního kovu (1075 kg stříbra, 63 kg přísady). Stříbro pocházelo téměř výhradně z kutnohorských dolů (972 kg), malé množství bylo z hor Pavlovských a z Budějovic (16 kg) a použit byl i stříbrný pagament (cca 3 kg).

V dvacátém prvním týdnu (neděle *Domine in tua*, 17. května) na ražbu zlatníků bezprostředně navázala ražba tolarů. Podle verkových register bylo v tomto týdnu zhotoveno 1909 tolarů, 248 půltolarů a 38 čtvrtolarů v přepočtené hodnotě 1021 kop 15 grošů českých. Obdobně tomu tak bylo i v dalších pěti týdnech, kdy se týdenní hodnota vyražených mincí pohybovala od 1073 kop 45 grošů do 1159 kop 15 grošů českých. Na tolary a jejich díly bylo tehdy týdně zpracováváno přibližně 240 až 264 hřiven mincovního kovu, jehož rozhodující částí bylo nadále těžené stříbro z kutnohorských dolů tavené v místní huti na Páchu. V mincovních dílnách se tak v novou tolarovou minci proměňovalo týdně zhruba 61 až 67 kg stříbra s přísadou. Sedmý týden (*Omnes gentes*, 28. června) přinesl výraznější změnu (vyraženo 3422 tolarů, 423 půltolarů, 401 čtvrtolarů v přepočtené hodnotě 1866 kop 52 ½ grošů českých). Vyplynula z většího

¹ K vydání Ferdinandova mincovního řádu z roku 1561, k jeho uplatňování a hodnocení srov. SAKAŘOVÁ – MALÁ, Alena: *Jáchymovská mincovna od zavedení zlatníkové měny (1561) do konce jejího trvání (1671). Příspěvek k dějinám peněžního oběhu druhé poloviny 16. a první poloviny 17. století*, Praha 1966, s. 5–13. Nověji a v širších souvislostech srov. NEMEŠKAL, Lubomír: *Snahy o mincovní unifikaci v 16. století*, Praha 2001, s. 121–177, VOREL, Petr: *Od pražského groše ke koruně české*, Praha 2001, s. 141–156 a TÝŽ: *Od českého tolaru ke světovému dolaru*, Praha 2003, s. 69–90.

² Státní okresní archiv Kutná Hora, Horní oddělení, karton 278.

³ Srov. HALAČKA, Ivo: *Vládní mince zemí Koruny české (Čechy, Morava, Slezsko) 1526–1856*, Brno 2011.

zpracování pagamentu „z grošů vlašských po 12 kr na poručení pánů z komory k mincování vzatých“. Šlo o 214 hřiven 8 lotů stříbra (54,305 kg) jakosti 13 lotů 1 ½ denáru (0,813). Podobně byl pro ražbu tolarů používán pagament v příštích sedmi týdnech a lze předpokládat, že po určitou dobu i později. Přesnější údaje o jeho příjmu a zpracovávání jsou bohužel k dispozici jen v zápisech o mincování v sedmi červencových a srpnových týdnech určených nedělemi:

Suscepimus (5. červenec) – zpracováno 104 hřiven 10 lotů pagamentu (cca 26,5 kg) z grošů marcelských po 12 kr na poručení rozmincovaných a 21 hřiven 14 lotů 1 kvintlík pagamentu (cca 5,5 kg) z grošů marcelů po 10 kr zvexlovaných;

Ecce deus (12. červenec) – zpracováno 95 hřiven 2 loty pagamentu (cca 24 kg) z grošů po 10kr zvexlovaných a 4 hřivny 5 lotů pagamentu (cca 1kg) od Hanse Fogla z Přibyslavě;

Dum clamarem (19. červenec) – zpracováno 79 hřiven 2 loty pagamentu (cca 20 kg) z grošů marcelů Bonaventury z Hradce po 11 kr na základ věxle vypůjčených a 204 hřiven 9 lotů pagamentu (cca 52 kg) z grošů marcelů po 10 kr do mince zvexlovaných;

Deus in loco (26. červenec) – zpracováno 144 hřiven 1 lot pagamentu (cca 36,5 kg) z grošů marcelů onoho téhodne do mince po 10 kr zvexlovaných a 399 hřiven 6 lotů 3 kvintlíky pagamentu (cca 101 kg) z grošů marcelů od těch 2033 kop 42 grošů 6 denárů z úřadu rentmistrovského poslaných a 250 hřiven 14 lotů 2 kvintlíky zrněného pagamentu (cca 63,5 kg) od týchž grošů;

Deus in adjut. (2. srpen) – zpracováno 39 hřiven pagamentu (cca 9,8 kg) z úřadu rentmistrovského od těch 3500 kop a 192 hřiven 5 lotů 2 kvintlíky pagamentu (cca 48,7 kg) z grošů marcelů po 10 kr do mince zvexlovaných;

Respice secundum (9. srpen) – zpracováno 165 hřiven pagamentu (cca 41,7 kg) z grošů marcelů z úřadu rentmistrovského a 155 hřiven 8 lotů pagamentu (cca 39,3 kg) z grošů marcelů po 10 kr do mince zvexlovaných;

Protector (16. srpen) – zpracováno 166 hřiven 5 lotů 1 kvintlík pagamentu (cca 42 kg) z grošů marcelů z úřadu rentmistrovského, 35 hřiven pagamentu (cca 8,8 kg) z grošů marcelů po 10 kr do mince zvexlovaných, 21 hřiven pagamentu (cca 5,3 kg) z grošů onoho téhodne do mince po 10 kr zvexlovaných a 14 hřiven 14 lotů 2 kvintlíky pagamentu (cca 3,7 kg) od Václava Mlynáře z Lažan.

Celkem bylo ke zhotovení Maxmiliánových tolarů a jejich dílů v prvním čtvrtletí jejich ražby použito 2310 hřiven 12 lotů pagamentního stříbra (cca 585 kg). Výše tolarové produkce tak byla významně ovlivněna využitím tohoto surovinného zdroje, který v počátcích obnoveného mincování tolaru představoval cca 38,5 % základní složky mincovního kovu. Více stříbrného základu přicházelo však nadále z kutnohorských hutí na Páchu (cca 826 kg – cca 54,3 %) a menšími položkami bylo hertovné stříbro (cca 105 kg – cca 6,9 %), stříbro ze starých tyglů a smetí (cca 3 kg – cca 0,2 %) a cizůra od minulého týdne a grece po šedesátnicích vykázané v prvním týdnu ražby tolarů (cca 1,75 kg – cca 0,1 %).

Díky tomuto surovinnému základu bylo v kutnohorských mincovních dílnách zhotoveno během prvých čtrnácti týdnů tolarové ražby 49 582 tolarů, 7480 půltolarů a 4369 čtvrtolarů, celkem 61 631 nových mincí v přepočtené hodnotě 27 232 kop 7 grošů českých. Početní podíl tolarů a jeho částí na této produkci (tolar 80,44 %, půltolar 12,13 %, čtvrtolar 7,41 %) se jen málo lišil od výše uvedených čísel o poměru ražby 60, 30 a 10 krejcarů. Přednostní ražba nejvyšších stříbrných nominálů tak byla charakteristickým rysem kutnohorské produkce nejen končící zlatníkové měny ale i obnovené nastupující měny tolarové.

Zhotovování mincí bylo složitým výrobním procesem, k jehož zvládnutí bylo třeba dobře zacvičených, zdatných pracovníků.⁴ Mincovnou přijatý drahý kov – stříbro zpravili nejprve přepalovači se svými pomocníky v prenárně pomocí olova všech nežádoucích příměsí a proběh (vardajn) provedl zkoušku jeho jakosti. Současně v jiné zvláštní dílně, kernárně, byla připravována k sázení verku, slévání v mincovní kov určité jakosti podle mincovního nominálu, druhá základní nezbytná surovina pro výrobu mincí – měď. S přepáleným stříbrem a granulovanou mědí byly potom v gysárně (slévárenské dílně) slévány v mincovní kov i zbytky mincovního díla téhož nominálu z předešlé ražby, tj. cisury (ostřížky ze šmiten), grece (odlupky při čištění mincovního kovu) a fracti (zlámané a jinak při ražbě znehodnocené střížky). Slévači odlili mincovní hmotu do prutů (cánů), které mincíři ve šmitnách (kovárnách) roztepávali do úzkých pásů. Z nich stříhali čtverečky, které byly dále upravovány buď průbojníkem, nebo nůžkami podle velikosti nominálu v kotoučky – střížky. Ty byly před vlastní ražbou bíleny (lorovány). Z bělírny (vajskomory) je převzali raziči (pregěři), kteří jim v ražebně (preghausu) vtiskli vyražením mincovního obrazu charakter skutečné mince. Jednotlivé fáze výroby jsou v kutnohorských mincovních (verkových) registrech zapisovány v ustáleném pořadí. Kvantitativními údaji jsou tak zachyceny v pravidelných týdenních intervalech i počátky obnovené tolarové ražby.

Po uvedení čísla účtu, data neděle podle introitu a roku je v úvodu jednotlivých zápisů zapsán ve čtyřech samostatných kolonkách druh a původ dodaného stříbra, celková hmotnost přepáleného stříbra (prant), jeho jakost (proba) a celková hmotnost čistého stříbra (fajn). Hmotnost je uváděna v hřivnách, lotech, kvintlicích a denárech pražské váhy, jejichž vzájemný poměr byl: 1 hřivna = 16 lotů = 64 kvintlíků = 256 denárů.⁵ Pokud jde o dodávky kutnohorského důlního stříbra, byly označovány jako „Stříbra z huti na Páchu“ nebo jako „Stříbra od Sebastiana Essa“. Kromě nich jsou v úvodu účtů zapisovány dodávky tzv. přespolního stříbra, stříbra pagamentního a v rubrice čistého stříbra i malé množství stříbra, které obsahovala příměs. Po jejich sečtení jsou v levé části

⁴ Podrobnější výklad viz HUSA, Václav: *Výrobní vztahy v českém mincovnictví v 15. a 16. století*, Numismatický sborník 2, 1955, s. 57–98.

⁵ Na gramy byla hmotnost pražské hřivny propočtena na 253,172 g (SMOLÍK, Josef: *Mnoho-li vážila staročeská hřivna*, Památky archeologické 13, 1885, s. 169–178) a na 253,14 g (SKALSKÝ, Gustav: *O marce pražské a moravské na rozhraní století 13. a 14.*, Numismatický časopis československý 3, 1827, s. 39–60). Na Smolíkově základu jsou propočteny veškeré údaje uváděné v tomto článku.

úctů uvedeny položky: Přísady, S přísadou, Cizury, Grece, Do ohně, Cánů, Grece, Na průbu, V ohni sešlo, Pomoci, Mincířům, Plátů, Cizury, Pregěřům, V loru sešlo. V pravé části jsou pak údaje o množství vyražených mincí. Zde je též zhodnocena kvalita mincovního díla počtem přeřezaných nebo nedořezaných mincí, tj. rozdílem množství skutečně vyražených mincí a vypočteného množství podle předpisů o počtu ražených kusů z jedné hřivny sazeného kovu.

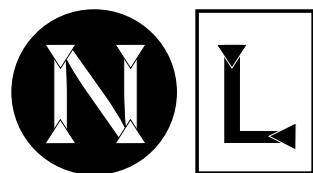
Pokud jde o kvalitu tolarů Maxmiliána II. zhotovených v prvních čtrnácti týdnech jejich ražby, je zřejmé, že kutnohorská mincovna pokračovala v obvyklé praxi přeřezávání, v němž byla hledána náhrada za ztrátu mincovního kovu při střihání, vyjádřená v položce „pomoci“. K přeřezání došlo v jedenácti týdnech a ve třech týdnech bylo nedořezáno. Při ražbě kutnohorských zlatníků 1573 naproti tomu není k dispozici ani v jediném týdnu doklad o nedořezání. Mincovna tak získala 105 zlatých 34 krejcarů 5 denárů. Zisk z přeřezání při ražbě tolarů byl 154 tolarů 13 grošů 6 denárů a ztráta z nedořezání 11 tolarů 45 grošů 4 ½ denáru. O kvalitě práce kutnohorských mincířů svědčí též údaje o množství odstřížků ze šmiten, tzv. cizury. Ve čtrnácti vyúčtováních mincování tolarů se v deseti případech procento odstřížků k celkovému množství mincí přijatého kovu pohybovalo v rozmezí od 1,47 % do 2,96 %. Pouze ve čtyřech případech byl poměr vyjádřen vyššími čísly 3,10 %, 3,49 %, 4,10 % a při vyúčtování ražby v týdnu *Deus in loco* (26. 7.), která je zapsána dvěma položkami, pak těžko vysvětlitelnými výjimečnými čísly 6,27 % a 10,59 %. Podobnou anomálii přináší i ražba zlatníků vyúčtovaná k neděli *Reminiscere* (25. 2.) procentem odstřížků 11,49 %, při čemž ve většině vyúčtování (v dvanácti z dvaceti) se procento odstřížků pohybovalo v rozmezí od 1,78 % do 2,96 %. V sedmi zbývajících byl poměr vyjádřen čísly 3,06 %, 3,13 %, 3,16 %, 3,29 %, 3,32 %, 3,55 % a 5,37 %. Zdá se, že zjištěná čísla si zaslouží, aby byla konfrontována v širším časovém rozsahu i v širších souvislostech.

Podobné porovnání v širším kontextu, a zdaleka ne jen z hlediska písemných pramenů, si zaslouží i další údaje dokládající počátky, ale i pokračování obnovené ražby tolarů v kutnohorské mincovně v roce 1573.

Tabulka 1: Přehled kutnohorské týdenní produkce 60, 30 a 10krejcarů a tolarů, půltolarů a čtvrttolarů 1573 (údaje převzaty z verkových register na zlaté rýnské a tolary z roku 1573 – SOKA Kutná Hora, Horní oddělení, karton 278).

Vyúčtování k neděli	Počet kusů			Hodnota v kopách grošů českých		
	60krejcar	30krejcar	10krejcar	kop	grošů	denárů
<i>In excelso</i>	1 910	222	71	871	12	6
<i>Omnis terra</i>	1 834	238	56	841	–	–
<i>Circumdederunt</i>	1 431	223	89	667	25	5
<i>Exurge</i>	1 668	218	72	764	30	–
<i>Esto mihi</i>	2 049	180	167	928	38	4
<i>Invocavit</i>	1 361	261	118	64 738	4	
<i>Reminiscere</i>	705	164	392	365	17	1
<i>Oculi</i>	2 590	311	113	1 184	42	6
<i>Letare</i>	4 281	589	200	1 975	12	6
<i>Judica</i>	2 401	252	75	1 088	21	3
<i>Domine ne longe</i>	2 419	321	105	1 113	–	–
<i>Resurrexi</i>	2 272	273	97	1 039	8	4
<i>Quasi modo</i>	2 158	343	81	1 004	8	4
<i>Misericordia</i>	2 296	237	75	1 040	8	4
<i>Jubilate</i>	2 348	253	100	1 067	38	4
<i>Cantate</i>	2 182	327	104	1 012	38	4
<i>Vocem</i>	2 368	316	111	1 090	30	–
<i>Exaudi I</i>	1 870	261	67	862	8	4
<i>Spiritus domini</i>	2 617	396	176	1 219	–	–
<i>Benedicta</i>	2 173	344	213	1 020	12	6
	tolar	půltolar	čtvrttolar			
<i>Domine in tua</i>	1 909	248	38	1 031	15	–
<i>Factus</i>	1 995	232	146	1 073	45	–
<i>Respice I</i>	2 118	309	184	1 159	15	–
<i>Dominus illuminatio</i>	2 014	276	205	1 101	37 ½	–
<i>Exaudi II</i>	2 146	220	212	1 154	30	–
<i>Dominus fortitudo</i>	2 031	270	186	1 106	15	–
<i>Omnes gentes</i>	3 422	423	401	1 866	52 ½	–
<i>Suscepimus deus</i>	2 922	396	226	1 588	15	–
<i>Ecce deus</i>	2 720	378	322	1 494	45	–
<i>Dum clamarem</i>	4 019	648	547	2 239	52 ½	–
<i>Deus in loco (1)</i>	4 541	842	407	2 531	52 ½	–
<i>Deus in loco (2)</i>	6 711	1 297	897	3 791	52 ½	–
<i>Deus in adjutorium</i>	4 105	681	309	2 261	22 ½	–
<i>Respice secundum</i>	4 810	749	233	2 621	22 ½	–
<i>Protector</i>	4 119	511	256	2 219	15	–

NĚRODNĚ MUZEUM
ESKĚ NUMISMATICKĚ SPOLE NOST

Numismatický listy

73 • 2018 • 3-4

Vedoucí redaktor / Chief Editor: Luboř POLANSKÝ.

Redakce / Editors: Michal MAJEK, Luboř POLANSKÝ, Jiří SLAVOMA

Redakční rada / Editorial Advisory Board: Marek CAJTHAML, Petr HAIMANN,

Dagmar KAŠPAROVÁ, Jiří MILITKÝ, Věra NĚMEČKOVÁ, Vlastimil NOVÁK,
Borys PASZKIEWICZ, Zdeněk PETR, Eduard ŠIMEK, Jan VIDEMAN, Petr VOREL.

Jazykový redaktor / Language Editor: Roman LANG.

Kontakt / Contact Address: lubos_polansky@nm.cz 224 497 283.

Anglické abstrakty a resumé / English abstracts and summaries translated by
Gabriela & Vlastimil NOVÁK.

NÁRODNÍ MUZEUM

Vydává: Národní muzeum ve spolupráci s Českou numismatickou společností.
Technická úprava a grafická úprava: Quattro-Production s. r. o.
Tisk: Kleinwächter Holding, s. r. o.

Pro prodej zajišťuje stánek v Nové budově Národního muzea. Distribuci povinných výtisků,
výtisků pro předplatitele a distribuci volných výtisků zajišťuje Obchodní oddělení,
Národní muzeum, Vinohradská 1, 110 00 Praha 1, telefon 224 497 159, fax 222 246 047
(ze zahraničí: telefon +420 224 497 159, fax +420 222 246 047), e-mail: publikace@nm.cz.
Zde se přijímají i objednávky předplatného, z Řecka ze zahraničí a poskytují informace o cenách
předplatného. Leněm Česká numismatická společnost zasílá Česká numismatická společnost,
Armánská 1372/10, 101 00 Praha 10 - Vrsovice, telefon 271 730 775.

Vychází dvakrát ročně jako dvoj číslo.

Redakční území jsou 1. dubna a 1. září.

Pokyny pro autory najdete na www.nm.cz/publikace.

Národní muzeum, Vclavská náměstí 1700/68, 110 00 Praha 1 - Nové Město.
ISSN 0029-6074 (print), 2533-5650 (online), MK ČR E 568. Praha 2019.

- **5: Příběhy z muzejních sbírek. Výstava k 140. výročí založení Českého muzea stříbra,**
garant výstavy: Josef KREMLA, autoři textů: Josef Kremla, Jana Králová,
9. května a 30. září 2017 Kutná Hora, Hrádek.
a) poklad Křecov 1951 (HN 9); **b)** poklad Kutná Hora, Mi pulky 1934 (HN 2).
Íslo v závorce odpovídají katalogu.

Vyobrazení k článku Josef KREMLA, *Depoty uložení v kutnohorském muzeu*, s. 146-155.

O b s a h

● □ Zdeněk PETRÁŇ <i>Michal Mašek padesátníkem!</i>	103
● □ Luboš POLANSKÝ <i>Bibliografie prací Michala Maška za léta 2002–2018</i>	104
● □ Zdeněk PETRÁŇ <i>Antoninus Pius – císař reprezentující „zlatý věk“ římského impéria</i> <i>Petráň, Antoninus Pius – Emperor representing the 'Golden Age' of the Roman Empire</i>	112
● □ Július FRÖHLICH <i>Tri neznáme typy keltských mincí zo stredných Čiech</i> <i>Three unknown types of the Celtic coins from central Bohemia</i>	116
● □ Jiří MILITKÝ <i>Neznámý keltský ¼statér – typ hlava Athény / čtyřnohé zvíře</i> <i>Unknown Celtic ¼-stater of the Athena head / four-legged animal type</i>	123
● □ Lenka VACINOVÁ <i>Vzácná varianta republikánského denáru typu RRC 222/1</i> <i>A rare variety of the Roman Republican denarius of the RRC 222/1 type</i>	130
● □ Jan BOUBLÍK <i>Výrobní defekty na pražském groši Václava IV.</i> <i>Defects in production of one Prague grossus struck under Wenceslas IV.</i>	139
● □ Josef KREMLA <i>Depoty uložené v kutnohorském muzeu</i> <i>Coin hoards preserved in the Kutná Hora (Kuttenberg) museum</i>	146
● □ Lukáš RICHTERA – Matěj BŘEZINA <i>Okrojené falsum pražského groše Ferdinanda I. a problematika okrajování pražských grošů</i> <i>Clipped forgery of the Prague grossus of Ferdinand I and problems with clipping of the Prague grossi</i>	156
● □ Eduard ŠIMEK <i>K počátkům kutnohorské ražby tolarů Maxmiliána II. v roce 1573</i> <i>Notes to the beginning of the thaler production under Maximilian II in Kuttenberg in 1573</i>	174
● □ Pavel VOJTÍŠEK <i>Zajímavý vratislavský tříkrejcar Ferdinanda II.</i> <i>An interesting three-kreuzer piece struck under Ferdinand II in Breslau</i>	180
● □ Daniel KOVÁŘ <i>Pamětní medaile v základním kameni kostela sv. Anny v Českých Budějovicích</i> <i>A commemorative medal reminding setting of the foundation stone of the St. Ann Church in České Budějovice</i>	184
● □ Šárka VICHEROVÁ <i>Pamětní mince vydané v roce 2018</i> <i>Commemorative coins produced in 2018</i>	189
● □ konference <i>Archeologie a veřejnost 10/2018. Neprofesionálové v archeologii.</i> <i>Modely interakce archeologie a uživatelů detektorů kovů (Miroslav DAŇHEL)</i>	198